

Отже, інфляція – надзвичайно складне соціально-економічне явище і тривалий процес. Інфляційний процес в Україні розвивається згідно з загально визнаними закономірностями від помірної до гіперінфляції. Суттєво підвищити ефективність антиінфляційної політики можна досягти лише за умов комплексного використання всіх можливих способів боротьби з інфляцією. Україні необхідно використовувати той досвід і методи, які допомогли вийти іншим країнам з кризи і подолати інфляцію, але з врахуванням особливостей національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Тівєриадська Л.В., Якименко А.М. Інфляційні процеси та їх соціально-економічні наслідки в Україні / Тівєриадська Л.В., Якименко А.М. // Економічний простір. – 2015. – № 93. – С. 175-188.
2. Ігнатишин Б.А. «Методи регулювання рівня інфляції в Україні».
3. Інфляційний звіт за вересень 2015 року <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=22249640>

Собчук С.І.

аспірант,

Київський національний торговельно-економічний університет

БЮДЖЕТНИЙ МЕХАНІЗМ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Бюджет наразі є одним із головних фінансових інструментів України, що дає змогу мобілізувати та планомірно здійснювати розподіл грошових ресурсів, в залежності від базових стратегічних та тактичних цілей розвитку. Ефективне використання бюджетних ресурсів, що потрібні для реалізації країною її функцій, виступає однією із головних проблем на всіх етапах розвитку економічних систем. Питання визначення пріоритетів здійснення бюджетної політики являється результатом обмеженості грошових ресурсів бюджету, так як акумулювання його доходів в демократичному суспільстві має об'єктивно сформовані рамки. Задля забезпечення сталого економічного розвитку, бюджетна політика має використовувати ефективний бюджетний механізм.

Дослідженням даної проблематики приділяли увагу багато учених-економістів України і світу. Зокрема, вагомий внесок зробили Дж. Б'юкенен, А. Вагнер, Дж. М. Кейнс, П. Самуельсон, А. Сміт, Дж. Стігліц, Дж. Тобін, А. Лавров, А. Пігу, С. Фішер, Т. Боголіб, С. Буковинський, О. Василик, І. Запатріна, І. Лук'яненко, Л. Лисяк,

І. Луніна, І. Лютий, В. Опаріна, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та ін. Разом з тим аналіз наукової літератури дає підстави дійти висновку, що проблеми використання бюджетного механізму регулювання економічного розвитку всебічно не розглянуті, багато питань відносно напрямів його вдосконалення залишаються невизначеними.

У бюджетній системі будь-якої держави постійно виникають економічні відносини між бюджетами усіх рівнів, що є невід'ємною частиною бюджетного процесу. Застосування бюджетних відносин та їх реальний вплив на процеси соціально-економічного розвитку країни здійснюється при використанні бюджетного механізму держави. Саме тому ґрунтовні дослідження теоретичних та методологічних питань щодо організації й функціонування даного механізму є досить актуальними для національної фінансової науки та практики.

Бюджетний механізм – це одна із найбільш динамічних частин бюджетної політики. Так як він являється складовою фінансового механізму, то безпосередньо активно використовується державними органами влади з метою регулювання соціальних та економічних процесів в суспільстві. Аналіз й узагальнення наукових підходів відносно визначення поняття бюджетного механізму дають змогу виокремити його основні економічні ознаки:

- сукупність форм, методів, важелів та інструментів для мобілізації й використання бюджетних ресурсів з метою забезпечення виконання основних функцій держави;

- реальна дія бюджетної політики й активний інструмент щодо її реалізації;

- спосіб організації бюджетних відносин;

- механізм практичного застосування бюджету з метою здійснення фінансової політики в країні;

- механізм забезпечення потрібних умов задля економічного та соціального розвитку [2, с. 78].

Від високої якості показника законодавчого та нормативного забезпечення, системи бюджетного планування та прогнозування, бюджетного регулювання та нормування, системи оподаткування, різноманітних неподаткових методів щодо мобілізації доходів, використання кошторисного фінансування, методів бюджетного резервування, міжбюджетних відносин, ефективної бюджетної звітності, дієвого бюджетного контролю значною мірою залежить показник практичної реалізації таких бюджетних відносин в кожній конкретній ланці бюджетної системи та, відповідно, якість виконання покладених на державні органи влади функцій в цілому. Саме тому всі успіхи й невдачі в соціальному та економічному розвитку потрібно пов'язувати із якістю організації й використання саме бюджетного механізму.

Бюджетний механізм функціонує ефективно, в тому випадку якщо злагоджено діють всі його складові елементи. Використовуючи їх, держава здатна вибирати напрямок економічного та соціального розвитку на своїй території згідно із потребами своїх громадян.

Функціонування бюджетного механізму характеризується кількісними та якісними ознаками. Кількісна характеристика бюджетного механізму являє собою величину фінансових ресурсів, які акумулюються та використовуються бюджетною системою з метою виконання цілей й завдань, що передбачені певною бюджетною політикою. В той час коли якісна характеристика, демонструє технологію утворення та використання фінансових ресурсів при використанні бюджетних інструментів, таких як ставки, норми, строки, задля забезпечення досягнення кількісних характеристик [1, с. 60].

Досить важливою складовою бюджетного механізму, яка сприяє повній його реалізації та поєднує між собою Державний бюджет України й місцеві бюджети є механізм міжбюджетних відносин. При його застосуванні в бюджетній системі будь-якої держави постійно функціонують взаємовідносини між бюджетами всіх рівнів, що являється досить важливим елементом бюджетного процесу та інструментом системи вдосконалення фінансових відносин, які відбуваються між центральними й місцевими органами влади, чинником соціального та економічного розвитку територій.

У переважній більшості країн світу найбільш поширеніші три основні концепції бюджетної політики. Перша з них говорить, що бюджет кожного року повинен бути збалансованим, тобто має спостерігатися баланс доходів і видатків, таким чином збалансованість бюджету – це основна мета даної бюджетної політики, яка реалізується через бюджетний механізм. Друга концепція направлена на забезпечення збалансування бюджету за відповідний економічний цикл. Третя концепція базується на поглядах щодо функціональних фінансів, тобто основна мета здійснення бюджетної політики – це досягнення збалансованості економіки саме країни, а не бюджету як головного фінансового плану. Зараз значні динамічні зміни в соціальних та економічних процесах у системі бюджетних взаємовідносин, викликають необхідність розробки й впровадження саме такої концепції бюджетної політики, яка повністю враховує економічні, соціальні, політичні та інституційні фактори розвитку країни [3, с. 65].

Таким чином, здійснюючи оптимізацію розподілу й перерозподілу ВВП при використанні бюджетного механізму, державна влада постійно регулює всі соціально-економічні процеси на будь-якому етапі її розвитку, беручи до уваги його характерні особливості, об'єктивні й суб'єктивні чинники.

Список використаних джерел:

1. Боголіб Т.М. Інституційна основа бюджетної системи України / Т.М. Боголіб // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая, 2013. – № 2(44). – С. 57-68.
2. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України: [монографія] / Л.В. Лисяк ; Акад. фін. упр. – К. : Акад. фін. упр., 2009. – 598 с.
3. Павелко А. Бюджетна політика економічного розвитку / А. Павелко, І. Чугунов // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – К.: КНТЕУ. – 2015. – № 2 – С. 64–72.

Степанова Г.М.

аспірант,

Київський національний торговельно-економічний університет

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах функціонування економічних систем особливої актуальності набувають питання розвитку економіки України та її адміністративно-територіальних одиниць, що пов'язані з необхідністю забезпечення кожним регіоном держави належного рівня використання та перспектив нарощення економічного потенціалу. Важливу роль у структурі ринкових відносин та механізмі їх регулювання з боку держави, відіграють фінансові інструменти, через які вона здійснює вплив на розвиток економіки, показники матеріального добробуту населення та рівень його соціального захисту. Наявність ефективної системи фінансового регулювання економіки об'єктивно зумовлена необхідністю розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту між верствами населення, підприємницькими структурами і окремими територіями та потребою забезпечення сталого економічного розвитку.

Дані питання досліджувало багато учених-економістів України і світу. Зокрема, великий внесок зробили М. Афанасьєв, А. Вагнер, О. Василик, В. Геєць, І. Запатріна, Дж. Кейнс, А. Лаффер, Л. Лисяк, І. Лютий, В. Опарін, Г. П'ятаченко, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, Я. Тінбенгер, В. Федосов, М. Фрідмен, І. Чугунов, С. Юрій та ін. Разом з тим, аналіз наукової літератури дає підстави дійти висновку, що проблеми використання фінансових інструментів регулювання економіки всебічно не розглянуті, багато питань відносно застосування новітніх принципів та методів їх вдосконалення залишаються невизначеними.